

שבת אברהם

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "מקור חיים" בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א בית הכנסת "זכור לאברהם" פיז'וטו רחוב מפרץ שלמה 100, קרית שרת חולון

ערש"ק פרשת "משפטים", כוז' שבט תשע"ג גליון מס' 357

המולד יהיה ביום ראשון בשעה 5 אחר"צ
37 דקות ו-13 חלקים
ראש חודש אדר
שבת מצרכין

ושווד לא תיקוו!

אם היו שואלים אותנו את מי שייך לשחד? מסתבר שהתשובות היו: שופטים, מנהלים, בעלי משרה כזו או אחרת. מעטים מאיתנו היו עונים שיכול האדם לשחד את ... עצמו. ובכן, היום באנו לחדש, שהציווי הגדול בפרשתנו: "ושוחד לא תיקח כי השוחד יעוור פיקחים ויסלף דברי צדיקים", פירושו בין היתר, שלא נשחד את עצמינו. ונבאר בסיעתא דשמיא את הדברים. עניין האמונה, מצד אחד האמונה פשוטה וברת השגה והנה היא צועקת מכל פינה להעיד על מי שאמר והיה העולם. ומאידך, קשה מאוד להרבה בני אדם ליישם את האמונה בבורא, והעובדה לכך - המחדל הגדול בתורה וביראת שמים. וכבר כתב הגר"א וסרמן זצ"ל שאכן לאדם הבא לעמוד על האמת באמת, הרי שאין פשוט יותר מהאמונה שנצטוו עליה אף קטן בן י"ג שנה וקטנה בת י"ב שנה. אולם הבא לברר מקח האמונה מתוך נטילת שוחד של רצונות ותאוות העולם הזה מבלי רצון להיבדל מהם, הרי שמאחר ששוחד התאוות בידו, אין לך קשה יותר מהאמונה, ויתטפש זה המשוחד בכל מיני טיפשות והעיקר לסתור את האמונה הפשוטה. והרב דסלר זצ"ל היה אומר: האומנם מעולם לא היה מי שהוא אפיקורוס בעולם האמת. כל מי שפקר, ידע בפנים בקרב ליבו שמתעלם הוא מהאמת, ומה שטוען שאינו רואה ואינו שומע, דהיינו שאינו רוצה לראות ואינו רוצה לשמוע. והוסיף וכתב: כיון שהאמונה באה מהכרעת הישרות שבלב, לכן היא מתמעטת ונפחתת כאשר ישנם לאדם נגיעות, כמו שכתוב: "כי השוחד יעוור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים" (דברים טז, טז). ובתנחומא מפרש: שמעוור עיני חכמים עד שאינם יכולים לראות האמת והנגוע לא יבחין בישרות, אלא מסלף הוא ומעקם את סברותיו. וכתב בספר "נר לרגלי": בא וראה באופן מוחשי עד כמה עולמינו זה מסוכן על אמונתנו בה' יתברך עם כל פשטותה. שהרי הנה הנשמה של האדם טרם בואה לעולם, היתה מכרת ויודעת את הבורא יותר מהאיש הגדול בענקים לאחר שבא לעולם. והדבר פשוט, שהרי מצבה של הנשמה טרם ירדה לעולם השפל, הינה ללא שום מוגבלות מקום וזמן. ואם כן ידיעתה והכרתה את הבורא היה בבירור גמור ונהנתה מזיו השכינה. והנה בבואה לעולם בגוף חומרי, מסוגלת היא באם תתנכר ותתכחש לאמונה, להעביר שנים רבות וארוכות מבלי להכיר את הבורא כלל ומבלי לקיים את חובותיה ומטרתה בזה העולם. והוא פלא. אותה נשמה שידעה את ה' יתברך בבירור הגדול ביותר ופתאום בתוך כדי ביאתה לעולם מסוגלת היא לשכוח את ה', להתנכר ולהתכחש למציאותו במינות מטופשת מבלי אף להזכיר שם שמים. רואים עד כמה שוחד ותאוות העולם מסוכן לנשמה מאוד, וביכולותו לטפשה ולאטמה לגמרי ממוסכמות שידעה עליהם בהכרה גמורה זמן קצר קודם ירידתה לעולם. ולכן ככל שהאדם מנותק יותר מהחומר, כן ענייני האמונה נהירים וברורים לו ביותר, אולם כאשר החומר קושר את האדם אליו, שוחד החומר מסמא את עיני החוכמה ומסלף את הצדק הפשוט והישר. ע"כ. ואם כנים אנחנו, ודאי זוכרים אנו כמה וכמה מקרים איך שיחד העולם הזה היטב את לבנו וסימא את עינינו, ידענו בשיכלנו שאנו צריכים לעשות כך, אך ליבנו משך לכיון האחר, ולכן תורתנו הקדושה שמה דגש מיוחד במינו על המושג: עשה לך רב והסתלק מהספק, שרק הרב נטול אינטרסים ורחוק מהשוחד, יכול לראות ולהתריע, לפסוק ולהכריע. ואם נזכה לשים את ליבנו לעניין זה ונתאמץ בכל כוחינו להתרחק מהשוחד - השוחד העצמי, נזכה לברכה, לישועה ולגאולה השלימה.

זצ"י-זצ"י!

פרשתינו - פרשת משפטים, מלאה במצוות עשה ולא תעשה. בכדי לזכות לקיים את מצוות התורה כיאות, דרושים תנאים לא מעטים. אולם, הבריה התיכון והיסוד שלא ימוט, שעליו יכוננו מצוות התורה כמדומה שהוא - מידת הביטחון. וכתב בעל ה"שומר אמונים" בלשונו הזהב: רק התבונן אחי ותראה כי אין לך מצוה ועניין הן ברוחני והן בגשמי שלא יצטרך אליו מידת הביטחון, ולכן הזהירו הבורא על מידת הביטחון בלי שיעור פעמים בנביאים ובכתובים, והרואה יראה שכמעט רוב פרקי התהלים מבוססים על עניין הביטחון והביא מעשה שאירע בזמן הרה"ק האוהב ישראל מאפטא זצ"ל, שסיפר על יהודי פשוט המוכר יין שרף, שברכותיו מתקיימות הפלא ופלא. ורצה האוהב ישראל לתת על קנקנו ולראות האם מצד הקדושה הוא או חלילה להיפך. אולם לאחר שפגשו ולא ראה בו איזו עבודה מיוחדת, ביקשו לגלות לו את סודו. וסיפר היהודי הלו כי מידת ביטחונו בה' גדולה כל העת, ומעולם לא דאג על שום דבר ופעם אחת הפסיד את כל ממונו ואשתו לחצות שימצא שותף שילווה ממנו כסף ויתחלקו ברווחים, ולאחר כמה ימים, לאחר שלא הרפתה מבקשתה, יצא חוץ לביתו ופנה לה' יתברך בבקשה שהוא יהיה שותפו וכל פנים שירייה, יחצה את הרווחים לשניים, חלק אחד לפרנסת עניים והשני לצרכי ביתו, ומיני אז שרתה הברכה במעונו ועלה קרן מזלו. ואף קיבל מתנה משמים שכל ברכותיו יעשו פירות! והרה"ק בעל האוהב ישראל זיע"א, עמד ונשקו על ראשו ואמר לו אשריך ואשרי חלקך וכמתוך ירבו בישראל!

אחים יקרים, נפנה אל הבורא יתברך - אבינו אוהבנו בכל עת, ונזכה שהשכינה תשרה במעונו עד יבוא גואל!

זמני כניסת שבת ויציאת השבת

לרכנו תם	יציאת השבת	כניסת השבת	ת"א
18:34	17:59	16:59	ת"א
18:38	17:58	16:45	י-ם
18:35	17:58	16:49	ח'י"פה
18:35	18:00	17:02	כ"ש

הפסרת השבוע:
ס': ויכרת והיודע א: מתחילין בין שבע'

מיטעמים לשבת

"כל אלמנה ויתום לא תענון"
(כב,כא)

כתב רש"י: "כל אלמנה ויתום", הוא הדין לכל אדם, אלא שדיבר הכתוב בהווה (היינו בדבר השכיח), לפי שהם תשושי כוח, ודבר מצוי לענותם. ובחזקוני שאל: הרי כל הציוויים בפרשה נאמרו בלשון יחיד: "וגר לא תונה", "נשיא בעמך לא תאור", רק ציווי זה נאמר לרבים: "כל אלמנה ויתום (וכאמור הוא הדין לכל אדם) לא תענון", הלא דבר הוא! ותיירץ, שמצוה זו כתובה בלשון רבים "לפי שכולם (כל הנוכחים!) פושעים בה, אפילו אותם שאינם מקניטים, שהרי רואים הם עלבונם, ושותקים ואינם מוחים! וכן הזכיר העונש בלשון רבים: "וחרה אפי, והרגתי אתכם", רחמנא ליצלן!

(מעין השבוע)

בנתינה לצרכי שבת, אל תקרי שיבתו אלא שבתו, אזי יצטרך חס וחלילה לבזבז מעותיו על "ורפא ירפא", ומכלל הן אתה שומע לאו.

(דבר חיים)

"עין תזוזת עין" (כא,כד)
תניא עין תחת עין - ממון, ויש לומר כי דבר זה מרומז בקרא, שהיה צריך לכתוב עין בעד עין, וכתוב "תחת", לרמזו שהעונש הוא תחת עין - מה שאחורי האותיות של עין, אחרי ה"עין" הוא פ' אחרי ה"יוד" בא "כף", ואחרי "נון" באה "סמך", ועולה אותיות - "כסף" וזה הפירוש, אם היכה את עינו, יתן "תחת עין" - שזה כסף. הגר"א זצ"ל.

(אמרי חן)

"כי תקנה עבד עברי" (כא,ב)
שאל רבינו אברהם אבן עזרא זצ"ל: מדוע הדינים הראשונים שלאחר מתן תורה, פותחים בדיני העבד העברי, בציווי להגביל את תקופת עבדותו ולדאוג למזונותיו בעת שעבודו? ותיירץ: "אין לאדם בעולם (דבר) יותר קשה עליו, מהיותו ברשות אדם כמוהו, על כן החל במשפט העבד!"

(מעין השבוע)

"רק שבתו יתן ורפא ירפא"
(כא,יט)

עצה לאדם שלא יצטרך חס וחלילה להוציא כספו על רופאים ורפואות, היא על ידי שלא יקמץ בהוצאות שבת ויום טוב. וזה שהטמין הכתוב ברמז "רק שבתו יתן", "רק" למעט, כמו שכתוב (ירושלמי ברכות סז): "אכין ורקין מיעוטי", רצה לומר שאם ימעט

מוקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

בספר "שולחן גבוה" לגאון **רבי יוסף מולכו זצ"ל**, מעשה נפלא ברבינו דון יצחק אברבנאל זצ"ל, שר האוצר למלך ספרד. פעם, איוותה נפש המלך לאכול עם שר האוצר. אמר הרב: "אתכבד להזמין את המלך לביתי, אך לא אוכל לאכול על שולחני". אמר המלך: "נבשל בשר כשרו!". ענה הרב: "אסור הוא, אם נתבשל בכלים". אמר המלך: "יביאו הבשר המבושל מביתך!". ענה הרב: "בשר שהוסרה השגחתו ממנו נאסר לנו, כדן 'בשר שנתעלם מן העין', שמא הוחלף!". אמר המלך: "ניחא! יובא הבשר מביתך ומשרתך ישגיח עליו עד שיובא לשולחני!". לכך הסכים השר. הורה המלך לעשות שולחן עגול, מסתובב, העומד על רגל אחת, ולהכין מנות זהות למנתו של השר. המשרת היהודי הביא את מנת הרב, והרב לא הסיר ממנה עיניו. לפתע קרא המלך: "ראה נא את הציפור שם, בחוץ!". נשא הרב עיניו, והמלך סובב ברגלו את השולחן כהרף עין, ומנתו באה לפני השר. עקב הרב אחר הציפור במעופה, והחזיר פניו. אמר המלך: "נמשיך בארוחה!". ענה הרב: "תודה, כבר אכלתי דיו!". תמה המלך: "הרי בקושי טעמת מאומה!" והוכיחו קשות: "ראה כמה טרחנו לכבודך, הבאנו המאכל במיוחד מביתך, ועתה אינך אוכל!". התנצל הרב: "מה אעשה והסחתי דעתי לרגע, כשהבטתי בציפור לבקשת המלך!". אמר המלך: "אשריך ואשרי תורתך, שהיצלתך ממאכל אסור!".

(מעין השבוע)

מרום וקדוש היה הצדיק **רבי משה אהרון פינטו זצ"ל**, חוליית זהב בשלשלת הפז של משפחת פינטו הרוממה, שהאיר שמי יהדות מרוקו מאז ימי גירוש ספרד. חולים רבים היו פוקדים את מעונו. לאחר שהרופא בדקם ונתן להם את מרשם התרופות, באים היו אל הצדיק להתברך מפי קודשו, שיהא עסק זה להם לרפואה. והצדיק, בענוותנותו, היה משיב להם לאמור: "התורה הקדושה כותבת (בפרשתינו) 'ורפוא ירפא', ודורשים חז"ל: מכאן שניתנה רשות לרופא לרפא. רואים אנו, איפוא, שרפואת הרופאים זקוקה להסכמת התורה הקדושה. על כן, אייעץ לכם לקחת את התרופות ולהניחן בארון הקודש, ליד ספר התורה הקדוש, ובכך להוסיף סגולה לסגולתם וכוח לכוחם. ובזכות התורה הקדושה הקרויה 'עץ חיים', אשר היא חיינו ואורך ימינו - ובזכות הצדיקים שכתבו את ספר התורה הקדוש, אשר גם במותם קרויים הם חיים - יהיו התרופות בעזרת א-ל חי לסם חיים!". שמעו החולים לקולו, והניחו את התרופות בארון הקודש, שכתבתו מיוחסת לאבי השושלת, הגאון הקדוש איש האלוקים רבינו יאשיהו פינטו זצ"ל - השמור כיום ביד ממשין השושלת הקדושה, הגאון הצדיק רבי חיים פינטו שליט"א באשדוד - וראו פלאות עין בעין. בבחינת "מכאן", דוקא מכאן, "ניתנה רשות לרופא לרפאות"!!!

בפרשתנו מצוים אנו על כשרות המאכלים, ובעניין זה מצינו

פינת המצוה

במבצע תפילין רש"י מהודרות מסובסד ע"י ארגון אהבה וחסד מעין ביה"ט 12 תשלומים בסך של 100 ₪ לפרטים בנייד 053-2853243

והייתם לי סגולה

סגולה להגיע בשלום למחוז חפצו, שיתן לו חבירו לפני שיוצא לדרך מטבע שיתן לצדקה כשיגיע למחוז חפצו, ועל ידי כן יהיה שליח מצוה, ושלוחי מצוה אינם

מאן קאמרי

הסגולה ליוצא לדרך, שיתן קודם צאתו לדרך כמה פרוטות לצדקה שואמר (הבית היהודי)

"צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו".

מדברי ראש הישיבה הרב ר' יוסף מוגרב שליט"א

זיכרון הבנים

הסגולה הבטוחה...

המשגיח הגר"א רוט כתב להעיר שאומנם מתפללים אנו על הילדים, אבל לא כולם יודעים עד כמה העניין של התפילה חשוב. יש כאלה שמתפללים פעם בשנה, בערב ראש חודש סיון, את תפילת השל"ה. יש אמהות שמתפללות בערב שבת בזמן הדלקת הנרות, אבל ה"משנה ברורה" פוסק להלכה (סי' מ"ו סק"י), וז"ל: "ותמיד תהיה תפילת האב והאם שגורה בפייהם, להתפלל על בניהם, שיהיו לומדי תורה וצדיקים ובעלי מידות טובות". תמיד צריך להתפלל! לא מספיק להתפלל פעם בשנה, ולא מספיק להתפלל כל ערב שבת, אלו אומנם זמנים מסוגלים, אבל אנחנו מחוייבים להלכה, ושם כתוב שתמיד צריך להתפלל. עוד מוסיף ה"משנה ברורה" שם: "ויכוין מאוד בברכת אהבה רבה (שחרית) ובברכת התורה בשעה שאומרים 'זוהיה אנחנו וצאצינו', וכן כשאומר 'למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה' (ובא לציון). במקומות האלו צריך לכוין בתפילה דבר יום ביומו. מה פירוש למען לא ניגע לריק, ולא נלד לבהלה? הנביא אומר (ישעיה נד,א) 'רני עקרה לא ילדה' שואלים חז"ל (ברכות י, ע"א) האם מפני שהיא עקרה היא צריכה לשמוח? מה השמחה? עונים חז"ל, שלא ילדה בנים לגיהנום. זו השמחה הגדולה של העקרה שהיא לא ילדה בנים לגיהנום. ולכן אנחנו צריכים להתפלל למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה, התפילה לה' היא על כך שהילד לא יינזק מההשפעה החיצונית, והיא היא ההשתדלות הכי גדולה בנושא זה. כי באמת איך אנחנו יכולים להגן על הילד? האם אנחנו יכולים לחסום אותו? כי עד כמה שנשתדל בעניין זה, תמיד יכולות להיות פרצות. וראינו כבר כמה פחדה רבקה אמנו מפרוכס קטן, מהתכווצות של משהו שבה מפתחי עבודה זרה עד שאמרה מה אני צריכה את ההריון הזה? נמצאנו למדים - התפילה היא העיקר. התפרסם לא מזמן, המעשה הנורא, על אמו של הגאון האדיר בעל "עמודי אור", שהיה אחד מגדולי הדור בדורות שעברו. אישה זו הייתה בנערותה בחורה חשובה מאוד ויראת שמים. ואביה שהיה גביר גדול, רכש" לו שונא שקלקל לה את כל הצעות השידוכין. אותו רשע פנה לשיבות הכי חשובות, והצליח להוציא עליה שם רע, כך שבשום ישיבה לא הצליחה להשיג שידוך כפי ערכה. היא התבגרה עוד ועוד, עד שנאלצה להתחתן עם שוליה של עגלון. וסיפר רבי יעקב קמינצקי זצ"ל, מגדולי הדור שחי בארצות הברית, שבעל "העמודי אור", בכל התשובות שלו, היה מוסיף לפני שמו את התואר "העלוב". ושאלו אותו על כך. ואמר, שאימו לפני שנכנסה לחופה עם השוליה של בעל העגלה, התפללה לה', ואמרה, מי כהקדוש ברוך הוא יודע שהיא רצתה בכל נפשה ובכל מאודה, להינשא לכן תורה שעדין לגאון, אך לדאבונה לא זכתה, וכנראה שזה רצון השם. אבל לפחות היא מבקשת על הילדים שלה, שיגדלו לתלמידי חכמים. כך התפללה לה', וסיימה את התפילה במילים "ולעלות נפש תושיע במהרה בימינו". והאישה הזו שהתפללה מקירות ליבה נענתה מהשמים, שערי תפילה נפתחו בפניה והיא זכתה לארבעה בנים, וכולם היו מגדולי הדור וביניהם גם הגר"ה יהושע העליר בעל מחבר ספר "חוסן יהושע". והכל בזכות התפילה הזו שהתפללה לה' שיהיו לה בנים תלמידי חכמים. ולכן הוא תמיד חתם על המכתבים "עלוב", לזכור את התפילה של האמא. זו כוחה של תפילה, וכמו שאנו רואים זו גם הלכה למעשה, וכמו שפוסק ה"משנה ברורה", שתמיד צריך להתפלל על העניין הזה, והמלך יעננו ביום קוראינו.

שלום בית

תושבי נכון...

אלי, בעלה של שני, הצטנן. הוא התהלך בבית נאנח וגונח, שקוע כל כולו ברחמים עצמיים. "בכלל לא איכפת לך ממני?" שאל אלי בטרוניה, "את לא רואה כמה שאני חולה?". לשני בכלל לא נראה שהוא חולה כל כך. היא גדלה בבית בו לא היו מקדישים תשומת לב לדברים קטנים כאלה. הוא, לעומת זאת, גדל בבית, בו על כל עיטוש בודד היה עליו לבלות במיטה שבוע תמים. שני יצקה מים רותחים אל תוך בקבוק הגומי, לפני בקשתו של אלי. אך תוך כדי כך ניתזו מים רותחים על ידה. שני השליכה את בקבוק הגומי המלא עד חציו אל תוך הכיור ושמה פניה לעבר חדר השינה, רותחת מכעס. "נמאס לי כבר מהרחמים העצמיים שלו. הגיע הזמן שהוא יפסיק להיות כזה מדומיין. אני אראה לו איך עושים זאת!". אולם, בדיוק לפני שהגיעה לחדר השינה כדי "להראות לו מה זה", קרה לה דבר משעשע. קול זעיר בתוכה לחש לה: "את באמת רוצה שהוא יחשוב שאמא שלו שווה יותר ממך?", שני נעצרה. "האם תזיק לו עוד קצת תשומת לב מצידך?", המשך הקול. "... שני, האם זה יזיק לך?". שני פסעה לעבר חדר השינה בצעדים מדודים והציצה פנימה. אלי עדיין שכב בינות לכרים, לכסתות ולקופסאות הטישיו וגנח. שני אילצה את עצמה לחייך ואמרה שש מילים, לא יותר: "רוצה שאכין לך גם כוס תה?", אלי הזדקף במיטתו והשיב לה בחיך. שני פתחה פתח קטנטן כחודו של מחט וכעת, שניהם כבר הרגישו טוב יותר. משימה גדולה עומדת בפני כל אישה, והיא לקבל את "החצי השני" כפי שהוא, בעיית הבעיות היא שכל אחת חפצה "לעשות" את בעלה כמותה אבל בכל! והיא שוכחת שחוץ מצער ועוגמת נפש, לא יעלה בידה מאומה! הבעל הוא החצי המשלים שלי, הוא "המאותת" לי מה אני צריכה! אל תשכחי שהשינוי אמור "להצמיח" אותך וגם "לגדלך" בעבודת המידות הנצרכת לך לחינוך ילדיך ומה לך להתרעם? קומי! התחזקי! קבלי את בעלך כמו שהוא! והשינוי יבוא... הדבר בדוק ומנוסה...

אמרי עפר

- **זה"ק רבי יוזל מונברדוק אומר:** לו עסק אדם במסירות נפש למען הרבים כמו שעוסק ומתאמץ לטובת אחד ממשפחתו - היה יכול ליסד מאה ישיבות.
- **זה"ק רבי ישראל מסלנט אומר:** תנו לי ירא שמים אמיתי אחד, בלי כל פשרות - ואזכה על ידו את הרבים.
- **זה"ק רבי יוזל מונברדוק אומר:** "המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו" - שלא ישאר חוץ מהרבים. והעושה לטובת הרבים - זכותו תישאר בידו עולמית - שלא יאבד מן הרבים.
- **בעלי המוסר אומרים:** המשתמט מעבודת הרבים באומר: קטן אני בעיני, נשאל אותו: וכי קטן אתה מדוד המלך, שאמר: "ואנוכי תולעת ולא איש", ואף על פי כן אמר: "אלמדה פושעים דרכיך".

(פתגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - משל ונמשל

משל ונמשל

תכונת היצר הרע של האדם היא בעיקר להשכיח ולהטרידו מלבוא לידי חשבון עם נפשו, וזוהי באמת הרעה הכי גדולה והסכנה הכי עצומה שמאיימת על האדם להטרידו כליל מחייו הנצחיים. למה הדבר דומה? לאיש שעומד בקשרי מסחר ומשא ומתן מרובים ומסועפים עם פירמה גדולה. והנה חולפים עליו ימים וזמנים בטידתו המרובה ועדיין לא הגיע האיש לידי חשבון איך מהלך עסקיו ומאזן מסחרו, אם לשכר או להפסד. אזי אם נבון ובעל רגש אחריות הוא האיש, עליו ראשית כל לעשות חשבון ברור ומדויק למען ידע איפה הוא בעולם, כי יכול להיות שכבר מזמן הגיע לפשיטת רגל בעסקיו ולחינם הוא משלה את נפשו במסחריו.

כך הוא הדבר ביתר שאת בענייני רוחניותו של האדם. יש שהוא משלה נפשו כי בעל תורה ומעשים טובים הוא וכי נכוחה דרכו לפני ה'. לזאת עליו לעשות חשבון עם נפשו ולברר פעולותיו ודרכי הנהגתו, למען יתחוויר לו מצבו הרוחני וידע מה עליו לעשות כדי שלא יוליכהו יצרו שולל עוד. ("הוא היה אומר")

(כל משלי ה"חפץ חיים")

נפרי אחד בא פעם העירה על מנת לקנות את המצרכים הדרושים לו. נכנס לחנות מכולת וביקש לקנות קמח. הרי שק הקמח והרי המאזניים, מלא אמתחתך קמח כאשר עם לבבך! - הצביע החנוני. הכפרי, מבילתי היותו מחונן בינה יתירה, שפך ושפך קמח ללא הרף ובמידה שהירבה לשפוף, הירבה החנוני להוסיף משקולות בכף הנגדית של המאזניים. לבסוף הגיש לו החנוני חשבון של חמישה רובל. מה טיבו של חשבון זה? - מתפלא הכפרי התמים - אין בדעתי להוציא בשביל קמח אלא רובל אחד בלבד! אי לך שוטה! - גוער בו החנוני - אם אינך מבקש קמח אלא ברובל, על שום מה שפכת ושפכת בלי הרף? איככה לא הבינות שבמידה שהינך מרבה בקמח בכף אחת, הנני מרבה במשקולות בכף השניה?

מוסר השכל שבדבר הוא - סיים ה"חפץ חיים" זצ"ל - האדם רודף אחר הממון, מחפש עשירות יתירה, משתדל להרבות נכסים. ברם, למגנת לב, איננו מרגיש ואיננו משיג כלל, שככל שהוא מרבה להטיל לצד אחד, בה במידה מרבים להתגבר כוחות היצר הרע כנגדו... העני סבור, שאלמלי היה בידו כסף, היה הוא האדון לכסף, ואילו התוצאה היא שהכסף בהגיעו לידו נעשה אדון לו... (ה"חפץ חיים" - חייו ופעלו).

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

- ✓ האוכל שיעור כזית מפירות שבעת המינים שהשתבחה בהם ארץ ישראל שהם: ענבים, תאנים, רימונים, זיתים ותמרים, מברך לאחריהם ברכת מעין שלוש שמתוך חשיבותם שנשתבחה בהם ארץ ישראל (וכמו שכתוב בתורה [דברים ח,ח]: "ארץ חיטה ושעורה וגפן ותאנה ארץ זית שמן ודבש"), קבעו להם ברכה חשובה בפני עצמה לאחר אכילתם.
- ✓ מי שאכל מפירות שבעת המינים ואינו יודע לברך לאחריהם ברכת מעין שלוש בעל פה, לא יברך ברכת בורא נפשות רבות, כיון שאין ברכת בורא נפשות פוטרת במקום ברכת מעין שלוש. והחרד לדבר ה', ישנן את הברכות שתיקנו חכמינו ז"ל עד שיהיו שגורות בפיו, ויוכל לברך בעל פה על כל דבר מעין ברכותיו.
- ✓ פרי שיש ספק אם ברכתו האחרונה היא "בורא נפשות רבות" או ברכת "מעין שלוש", אין לברך מספק "בורא נפשות רבות", מפני שדעת רבים מן הפוסקים שאין ברכת "בורא נפשות רבות" פוטרת ברכת "מעין שלוש", ולא יברך כלל, שספק ברכות להקל.
- ✓ האוכל מפירות שבעת המינים שגדלו בארץ, חותם בברכת מעין שלוש "על הארץ ועל פירותיה". ואם גדלו בחוץ לארץ חותם "על הארץ ועל הפירות". והאוכל בחוץ לארץ מפירות שגדלו בארץ, חותם "על הארץ ועל פירותיה".
- ✓ האוכל פירות, ויש לו ספק אם הם מארץ ישראל או מחוץ לארץ, חותם "על הארץ ועל הפירות". בין אם הוא נמצא בארץ ישראל, ובין אם הוא נמצא בחוץ לארץ.
- ✓ האוכל פירות גם של הארץ וגם של חוץ לארץ, יש אומרים שחותם "ועל פירותיה", משום שזו חתימה יותר חשובה (ויש בכלל מאתיים מנה). ויש אומרים שחותם "על הארץ ועל הפירות", כי פירות סתם כולל גם פירות ארץ ישראל.
- ✓ מי שאכל עוגה שיעור כזית, ואכל פרי משבעת המינים בין שמונה עשר גרם לבין עשרים ושבעה גרם (שיש ספק אם חייב בברכה אחרונה), רשאי להוסיף בברכת על המחיה, "על העץ ועל פרי העץ", ובחתימה יאמר: "ברוך אתה ה' על הארץ ועל המחיה ועל פירותיה". והוא הדין אם מלבד העוגה ששה יין יותר משיעור כזית ופחות משיעור רביעית (שיש ספק אם חייב בברכה אחרונה), יכול לכלול "על הגפן ועל פרי הגפן" בברכת על המחיה, ויחתום: "ברוך אתה ה' על הארץ ועל המחיה ועל פרי הגפן".
- ✓ מי שאכל פירות משבעת המינים, ואכל גם תפוחים או שאר פירות העץ שאינם משבעת המינים, אינו מברך בורא נפשות על התפוחים, כיון שהם נכללים בברכת על העץ.
- ✓ אכל תפוחים ושתי יין, צריך לברך גם בורא נפשות על התפוחים, וגם ברכת מעין שלוש על היין. ויקדים לברך בורא נפשות על התפוחים, ואחר כך יברך מעין שלוש על היין.
- ✓ אכל בשר או פרי האדמה ושתי יין, או אכל משבעת המינים, צריך לברך על כל אחת ואחת. והוא הדין אם אכל בשר ודגים ואכל מחמשת המינים, אין ברכת על המחיה פוטרת את הבשר ואת הדגים.
- ✓ אכל פירות מפרי האדמה, ואכל גם פירות שבעת המינים או עוגה, יקדים לברך תחילה בורא נפשות, ואחר כך יברך ברכת מעין שלוש. ואם קדם ובירך מעין שלוש, לא יברך בורא נפשות. ויש נוהגים לאכול ראשון ולברך עליו תחילה, דהיינו שאוכלים תחילה פירות שבעת המינים ומברכים אחריהם ברכת "מעין שלוש", ואחר כך אוכלים פירות אדמה ומברכים עליהם תחילה וסוף.

(הברכה והלכותיה)

עלון זה הודפס בחסות ארגון אהבה וחסד מעין בינה

לתמיכה ועזרה ניתן לפנות למייל: mipielyon@gmail.com | נייד: 053-2853243

